

O Clavis litterarum Slovenicarum

Jedrna ideja zbirke je preseči stanje, ki zaznamuje dosedanje izdajanje starejšega slovstva v slovenskem jeziku, in to je pomanjkanje ali neobstoj izdaj, primernih tako za znanstveno delo kot hkrati recepcijsko kar najširše dostopnih (tj. opremljenih s kritičnim prepisom, ki je poraben za najširši krog zainteresiranih bralcev, in z množično distribucijo ter z nizko ali celo ničto ceno).

To zadrego so poskušale različne založbe in raziskovalci nasloviti na dva načina: a) z izdajanjem bolj ali manj cenених faksimilov (Monumenta litterarum Slovenicarum) ali b) s pripravo serij, katerih srž je kritični prepis v sinoptični postavitvi, ki bi bil z uresničitvijo prepisovalskih načel kar najbližje izvirniku (Zbrana dela Primoža Trubarja, 2002–; ur. Igor Grdina, Fanika Vrečko in Jonatan Vinkler).

Oba načina sta sicer splošno uveljavljena in vsak zase utemeljena, vendar je pomanjkljivost izdajanja faksimilov, da komaj morejo služiti kot porabni v splošni recepciji, kajti njihova jezikovna in grafična podoba (pravopis) je takšna, da večini sodobnih bralcev onemogoča celovito recepcijo (je pa faksimile ključno delovno orodje za raziskovalca). Po drugi strani pa so bile dosedaj objavljene izdaje, ki so vsebovale s kritičnim prepisom predstavljena dela, zasnovane tako, do so bile zaradi narave prepisa komaj uporabne za raziskovalce (npr. za jezikoslovce, ki jim moreta tozadevno kot izhodišče za raziskovanje služiti ali diplomatični prepis ali faksimile), zaradi prizadevanja, da bi bile kar najbližje izvirniku, pa si tudi niso izrazito odprle vrat h kar najširši občestveni recepciji bralcev v slovenskem jeziku. K slednjemu sta pripevala še dva dejavnika – izdajanje v obliki tiskane, toda na splošno receptivno neodmevne knjige in visoka cena le-te.

Mogoča in verjetna presečna miselna množica za rešitev zgoraj opisane dileme – ustvaritev cenene in kar najširše distribuirane izdaje, ki bi bila receptivno primerna za množičnega bralca, pa bi hkrati vsebovala tudi tako obdelano gradivo, da bi moglo biti uporabno kot primarni vir tudi za raziskovalca – je tako znanstvenokritična edicija, ki vsebuje: 1) faksimile izdajanega dela, 2) kritično transkripcijo le-tega v hkratni sinoptični postavitvi s faksimilom, 3) tekstno kritiko, 4) komentarje, 5) bibliografski opis in uredniško poročilo ter 7) spremno študijo z bibliografijo spisov o izdajanem delu.

In slednje bo tudi jedro standardne strukture izdaj v zbirki Clavis litterarum Slovenicarum. Bralec jih bo dobil predse v elektronski obliki pdf datoteke, ki bo vsebovala integralno izdajo z vsemi zgoraj omenjenimi določnicami in bo imela podobo polne knjižne izdaje, le da ne bo natisnjena. Izdaje v Clavis litterarum Slovenicarum bodo imele enotno likovno podobo, ki bo delo dr. Jonatana Vinklerja.

Jedro in ključne prioritete izdajateljskega načrta v Clavis litterarum Slovenicarum so naslednja dela:

- I. Trubarjeva prva »biografija«: Matija Trost, Ena leipa inu pridna prediga (1588);
- II. Spisi Primoža Trubarja (po kronološkem redosledu prvotnega izhajanja), ki niso bili v integralni tekstovni podobi uvrščeni v Zbrana dela Primoža Trubarja;
- III. Neizdana dela drugih protestantskih avtorjev slovenskega slovstva 16. stoletja;
- IV. Morebitne reedicije del Primoža Trubarja.

Clavis litterarum Slovenicarum ima namen prevzeti del funkcij, ki sta jih opravljali zbirki Monumenta litterarum Slovenicarum in Zbrana dela Primoža Trubarja, ter že v srednjeročnem obdobju postati primarna zbirka za izdaje s področja starejše slovenske književnosti.